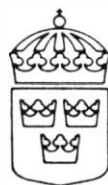

Motion till riksdagen

1988/89:Sf290

av Sten Svensson m.fl. (m)

Undantagandepensionärernas rätt till
pensionstillskott och KBT

Mot.
1988/89
Sf290–297

Den sämst ställda gruppen av pensionärer återfinns bland dem som en gång ansökte och beviljades undantagande från ATP.

Fram till 1982, då rätten att stå utanför ATP upphävdes utom för dem som bara hade kort tid kvar (sex år eller mindre) till den allmänna pensionsåldern, hade försäkrad med samtycke av eventuell make/maka möjlighet att anmäla individuellt undantagande från försäkring för tilläggspension vad avsåg inkomst av annat förvärsarbete än anställning. När sedan reglerna om pensionstillskott infördes 1969 innebar undantagandet inte endast att tilläggspension inte skulle utgå utan också att pensionstillskott endast utgår till den som omfattas av undantagandet, om han skulle ha blivit berättigad till sådant tillskott om undantagandet inte skett.

På samma sätt påverkas beräkningen av det kommunala bostadstillägg (KBT).

Bakgrund

Bakgrunden till de ursprungliga reglerna för undantagandet var att framför allt småföretagare kunde få svårt att frigöra de belopp som krävdes för att betala successivt höjda egenavgifter till ATP. I dessa fall skulle pensions-tiden dels tryggas av folkpensionen som skulle ge en grundtrygghet till alla, dels av det efter pensioneringen frigjorda kapitalet i den egna rörelsen.

De senaste tre decennierna i Sverige har kännetecknats av en omfattande strukturomvandling inom näringslivet. Inom handeln, främst då detaljhandeln men också den mindre grossistverksamheten, skedde en dramatisk utslagning av företag. Saneringen av stadskärnorna i större och medelstora städer ökade nedläggningen av ett stort antal hantverksföretag, som inte kunde förränta successivt höjda hyror inom nyproduktionen.

Strukturrationaliseringen inom jordbruket och fisket fortsatte i oförändrat högt tempo.

Det var således en relativt stor grupp småföretagare som fick realisera sin verksamhet på ofördelaktiga villkor och som före nedläggningen ofta dragit sig fram på marknadsmässigt dåliga inkomster. Ett sätt att minska kostnaderna var att göra undantagande från ATP. Detta kunde tyckas rationellt vid tidpunkten för beslutet, då grundpensionen inom folkpensionen skulle utgöra en grundtrygghet för alla.

I och med införandet av pensionstillskotten ändrades detta förhållande. Standardhöjningen i Sverige under 60-talet skulle också komma folkpensionärerna till godo, men det skedde nästan uteslutande genom en successiv

höjning av pensionstillskotten samt förbättrat KBT. Denna utveckling kunde inte undantagandepensionärerna förutse och de har därför kommit i strykclass på ett sätt som måste upplevas som djupt orättvist. De har i regel gått miste om en standardhöjning av folkpensionen på 50 procent eller mer. Till detta kommer förlusten av hela, eller delar av, KBT.

Vår ståndpunkt

Under många år har moderata samlingspartiet väckt motioner för att undanröja den orättvisa som fortfarande drabbar undantagandepensionärerna men tidigare också änkor efter sådana pensionärer. Dessbättre har änkorna i dessa fall efter riksdagsbeslut tillförsäkrats fullt pensionstillskott och KBT med hänsyn till deras verkliga inkomster. Nu återstår således endast att avskaffa den diskriminerande regel som fortfarande drabbar de äldre undantagandepensionärerna.

Vi kräver således att alla de som på grund av undantagande från ATP går miste om pensionstillskott skall erhålla sådant fr.o.m. den 1 januari 1990. Undantag bör göras endast för dem som med tillämpning av övergångsreglerna, när rätten att göra undantagande slopades, valde att även efter utgången av 1981 stå utanför ATP, trots att de skulle ha uppnått en tilläggspension minst i nivå med pensionstillskottet.

Även reglerna för kommunalt bostadstillägg (KBT) måste ändras för dem som omfattas av vårt förslag ovan. Det kommunala bostadstillägget skall beräknas på den folkpension och övriga inkomster som pensionären verkligen uppbär, inte på fiktiva ATP-inkomster.

Den nya regeln för beräkning av rätten till KBT för undantagandepensionärer bör träda i kraft snarast möjligt. Vi föreslår den 1 juli 1989.

Kostnad

Kostnaden för den av oss föreslagna reformen torde inskränka sig till högst 135 miljoner kr per år. Kostnaden minskar efter hand för att på sikt försvinna helt, eftersom rätten att stå utanför ATP avskaffades 1982. Halften av kostnaderna belastar budgetåret 1989/90.

Det torde ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderlig författningstext.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att folkpensionärer som på grund av undantagande från ATP endast uppbär folkpensionens grundbelopp fr.o.m. den 1 januari 1990 skall ha rätt till pensionstillskott i enlighet med vad i motionen anförts,
2. att riksdagen beslutar att undantagandepensionärernas rätt till KBT fr.o.m. 1 juli 1989 skall grundas på de inkomster pensionärerna i fråga verkligen uppbär,

3. att riksdagen – under förutsättning av bifall till yrkande 1 – för budgetåret 1989/90 under anslaget D2 Folkpensioner anvisar 58 147 500 000 kr.

Mot. 1988/89
Sf290

Stockholm den 24 januari 1989

Sten Svensson (m)

Gullan Lindblad (m)

Hans Dau (m)

Karin Falkmer (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Bertil Persson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Göran Åstrand (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Ingvar Eriksson (m)

Margit Gennser (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Inger René (m)

Per Stenmarck (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Görel Bohlin (m)